

Stanisław Herman Lem Tego jeszcze nie wiesz...

Lem jasnowidz

Oto kilka z najbardziej niezwykłych przepowiedni Lema oraz jego obawy na temat przyszłości, które nie straciły na aktualności do dzisiaj. „Stanisław Lem miał dar opisywania i prognozowania przyszłości.

Wiele zaprezentowanych w jego książkach rozwiązań biologicznych i technologicznych znalazło swoje odzwierciedlenie w świecie realnym. Jednym z najgłośniejszych przykładów jest przewidzenie powstania czytników ebooków, o których wspominał w 1961 roku w „Powrocie z gwiazd”.

W „Cybieradzie” pisał zaś o czymś, co do złudzenia przypomina „Simsy” – alternatywne światy, w których bohaterowie tworzą symulacje życia.”

Przewidział także inwazję fake newsów i oblicze współczesnych wojen. Zakładał, że w narastającym zalewie danych i coraz większej możliwości ich przekazywania, kolejne wojny będą toczyć się m.in. na przekazywane informacje. Obecnie, w dobie groźnych i brzemiennych w skutkach fake newsów, możemy powiedzieć, że jego wizja się spełniła.

Życie prywatne

"Ulubioną lekturą Lema była Trylogia Sienkiewicza, ale czytał z niej tylko najlepsze, jego zdaniem, fragmenty. Z poezji bardzo cenił sobie twórczość Bolesława Leśmiana. Lubił muzykę poważną, szczególnie symfonie Beethovena, jazz (duet Louisa Armstronga z Ellą Fitzgerald), piosenki z Kabaretu Starszych Panów oraz niektóre piosenki grupy The Beatles. Do ulubionych filmów rozrywkowych Lema należały obrazy poświęcone postaci King Konga, seria z Jamesem Bondem, Gwiazdne wojny oraz serial Star Trek". "Z kina artystycznego najbardziej cenił filmy reżysera hiszpańskiego Luisa Buñuela. Był poliglotą: znał łacinę, niemiecki, francuski, angielski, ukraiński i rosyjski. Języka angielskiego nauczył się samodzielnie, w związku z tym miał problemy z wymową (sam nazywał swój mówiony angielski Gorilla English), ale dobrze czytał i pisał. Choć Lem nazywał Lwów swoją „ojczyzną” i deklarował, iż pozostanie lwowianinem aż do śmierci, rozmyślnie nigdy więcej nie odwiedził rodzinnego miasta od czasu wymuszonego wyjazdu w 1946. "

Stanisław Lem był wybitnym humanistą jednak nie ukończył studiów powszechnie postrzeganych jako humanistyczne. Po wybuchu II wojny światowej studiował w Wydziale Medycznym Uniwersytetu Lwowskiego. W lipcu 1945 r. w ramach akcji repatriacyjnej wyjechał do Krakowa i podjął przerwane studia medyczne na Uniwersytecie Jagiellońskim. Po otrzymaniu absolutorium przez miesiąc odbywał obowiązkową praktykę lekarską w szpitalu. Trafił na oddział położniczy i odebrał ponad 20 porodów oraz asystował przy cesarskim cięciu. Lem postanowił nie składać końcowych egzaminów i w rezultacie nie otrzymał dyplomu lekarskiego. Pobyt na uczelni medycznej dał mu jednakże solidne wykształcenie przyrodnicze i z nauk ścisłych, które intelektualista wykorzystywał w swojej twórczości.

Wyróżnienia

Stanisław Lem był niejednokrotnie nagradzany i wyróżniany. Za życia otrzymał Order Orła Białego, najwyższe i najstarsze polskie odznaczenie. Poza tym został wyróżniony orderem Polonia Restituta, Krzyżem Zasługi oraz Złotym Medalem „Zasłużony Kulturze Gloria Artis”. Uhonorowany został także doktoratami honoris causa wielu uczelni m.in. Uniwersytetu Jagiellońskiego, Uniwersytetu Opolskiego, Uniwersytetu Bielefeld, Politechniki Wrocławskiej.

Otrzymał również tytuł honorowego obywatela Miasta Krakowa, w którym spędził większość życia.

Planetoida Lem

Lem został też uhonorowany w inny sposób. Jedna z planetoid należąca do pasa głównego asteroid okrążających Słońce wzięła nazwę od Jego nazwiska. Nazwa innej planetoidy, Ilijontichy, pochodzi od imienia i nazwiska bohatera kilku powieści krakowskiego pisarza. Z kolei Pirx, bohater powieści Lema użyczył swojego imienia kraterowi na powierzchni Charona, księżycy Plutona. Pierwszy polski sztuczny satelita naukowy dostał nazwę Lem. W grudniu 2019 r. nazwę Solaris otrzymała gwiazda w gwiazdozbiórze Pegaza, a krążącą wokół niej planetę nazwano Pirxem. Zbudowany w Krakowie synchrotron nosi nazwę „Solaris” – tak jak powieść autora.

Doodle

"23 listopada 2011 roku, w 60 rocznicę wydania pierwszej książki Lema, główna strona Google została poświęcona pisarzowi. Była to mini gra, inspirowana fabułą „Cyberiady”. Projekt powstał w oparciu o rysunki wybitnego krakowskiego grafika Daniela Mroza, znanego z Grupy Krakowskiej, prac dla „Przekroju” oraz ilustracji do książek największych pisarzy science-fiction. „Lemowskie” Doodle było widoczne w całej Europie Zachodniej.

Stanisław Lem kontra Philip K. Dick

Stanisław Lem oraz Philip K. Dick tworzyli prozę tego samego gatunku i w tym samym okresie. Amerykański pisarz twierdził, że Lem nie istnieje lub jeśli istnieje, to tak naprawdę jest to postać wykreowana przez więcej osób. W dodatku uważał, że Stanisław Lem musi być radzieckim agentem, którego głównym zadaniem jest szerzenie propagandy i sianie dezinformacji za żelazną kurtyną.

Adaptacje twórczości

Na podstawie książek Lema powstało wiele filmów i produkcji telewizyjnych, jednak nie wszystkie zdążył zobaczyć. Po jego śmierci powstał m.in. głośny „Kongres”. Lem większość adaptacji krytykował. W przypadku „Solaris” Tarkowskiego starał się nawet ingerować w wizję reżysera. Z reżyserem pokłócił się już podczas omawiania scenariusza. W 1974 roku film był pokazywany w polskiej telewizji, ale po pierwszej części autor wyłączył telewizor, gdyż, jak stwierdził, „nie wytrzymał”. Jedną z niewielu produkcji, która przypadła mu do gustu, był 40-minutowy film w reżyserii Andrzeja Wajdy, który jednocześnie był jedynym filmem o tematyce science-fiction w dorobku laureata Oscara.

Słodycze

Wśród ciekawostek o pisarzu nie mogło zabraknąć ekstrawagancji. Stanisław Lem był łasuchem, uwielbiał słodycze i zjadał się nimi mimo stwierdzonej cukrzycy. Do jego ulubionych łakoci należały marcepan i chałwa. Był również ogromnym miłośnikiem likierów, popijał chartreuse i benedyktynekę, a palił wyłącznie papierosy mentolowe.

Hołd polskiemu pisarzowi

"Komputerowa animacja opracowana przez tureckiego artystę Polata Yarısciego pokazuje, w jaki sposób śmierć Stanisława Lema została przyjęta w wykreowanym przez niego świecie robotów z „Cyberiady”. Na ekranie możemy obserwować żałobny pochód robotów z trumną, w której najprawdopodobniej znajduje się ciało pisarza".

Źródła:

- Zdjęcia i grafiki pochodzą z darmowych zasobów portalu Canva

Źródła internetowe:

- [13 przepowiedni Lema, które się sprawdziły](#)
- [10 ciekawostek o Lemie](#)
- [Lem – Tarkowski: starcie geniuszy](#)
- [10 rzeczy których nie wiesz o Stanisławie Lemie \(a szkoda\)](#)
- [Stanisław Lem – jak zacząć czytać?](#)
- [Ari Folman: Lem przewidział przyszłość](#)
- [Death of Stanislaw Lem \(film w serwisie youtube\)](#)
- [Tak wyglądał pogrzeb Stanisława Lema w świecie z „Cyberiady”. Turecki animator składa hołd polskiemu pisarzowi"](#)